

FOCUS

EU-lobbaus valokeilassa

"Lobbareilla on keskeinen osa meppien työssä. Poliitikanteko olisi hyvin köyhää ilman heidän panostaan", tuumasi parlamentin esittelijä EU-lobbauksesta, sittemmin Suomen ulkoministeriksi siirtynyt Alexander Stubb. EP otti 8. toukokuuta täysistunnonsa kantaa lobbauksen pelisääntöjen tiukentamiseen. Sen ehdotukset muuttaisivat radikaalisti EU:n toimielinten ja niiden noin 15 000 lobbarin suhdetta, jotka pyrkivät vaikuttamaan unionin politiikkoihin ja lakeihin. Lue lisää lobbausteemastamme.

Parlamentti hyväksyi toukokuussa ylivoimaisella enemmistöllä mietinnön EU-lobbauksen pelisääntöjen uudistamisesta. Kannanotto on parlamentin vastine komission lanseeraamaan Euroopan avoimuusaloitteeseen. Suomen ulkoministeriksi siirtyneen Alexander Stubbin valmisteleman mietinnön esitteli täysistunnolle keskustaoikeiston EPP-ED-ryhmän saksalaisjäsen Ingo Friedrich.

Uusilla säännöillä lisää avoimuutta lobbaukseen

Parlamentti haluaa lobbareille pakollisen rekisteröinnin. Se tukee komission ehdotusta toimielinten – neuvoston, komission ja parlamentin – yhteisestä rekisteristä. Rekisteröintiin tulisi sen mukaan liittyä taloudellisia seikkoja kuten lobbauskuluja koskeva ilmoitus. Lobbausta koskevien menettelysääntöjen rikkomisesta seuraisi sanktioita.

EP ehdottaa, että esittelijät voisivat liittää mietintöihinsä listan kuulemistaan edunvalvojista – ns. "lainsäädännöllisen kädenjäljen" – jotka antoivat "merkittävän panoksen" tekstin valmisteluun. Selkeitä lobbaussääntöjä pidettiin täysistunnon ratkaisevina EU-lainsäädännön uskottavuudelle. Parlamentilla on jo käytössään pakollinen rekisteri ja menettelysäännöt EU-edunvalvojille.

Mistä lobbauksessa sitten on kyse?

Keitä lobbarit oikein ovat? Onko lobbaus demokratian ystävä vai vihollinen? Lobbausaiheinen teemamme etsi vastauksia muun muassa näihin kysymyksiin. Valotimme EU-edunvalvontaa sekä meppien että lobbareiden silmin, ja annoimme puheenvuoron esittelijä Stubbille, jota "lobbarit ovat lobanneet myös lobbaamisesta".

Ja kuten Stubbin valmistelema mietintö asian ilmaisee: "Poliittisten instituutioiden avoimuus on legitimitietin edellytys. Olisi oltava helppoa tarkastella sitä, miten päätökset tehdään, mitkä ovat niiden vaikuttimet sekä miten voimavarat, ts. veronmaksajien rahat, kohdennetaan. Siksi lobbaamista koskevat säännöt ovat viime kädessä legitimitietikysymys".

Bryssel – lobbauksen labyrintti

Lisätäkseen päätöksenteon avoimuutta Euroopan komissio tarttui myös EU-edunvalvonnan eli lobbauksen kiemuroihin. Sen avoimuusaloite haluaa rekisteröidä Brysselissä toimivat arviolta 15 000 edunvalvojaa, joista kolmasosa lobbaa erityisesti parlamenttia. Pitäisikö eturyhmien toimintaa sitten säännellä samoin kuin Washingtonissa, jossa skandaalit nostivat äskettäin edunvalvonnan säännöt tapetille? Onko lobbaus olennainen osa demokraattista päätöksentekoa ja saavatko kaikki äänensä kuuluville?

Parlamentin istuntosalin aulaa tarkoittavasta Englannin *lobby* -sanasta johdettu lobbaus mielletään usein salamyhkäiseksi suljettujen ovien takana tapahtuvaksi kähmännäksi, jossa raha ratkaisee viestin kuuluvuuden. Lobbausta eli edunvalvontaa ja poliittiseen päätöksentekoon vaikuttamista on kuitenkin harjoitettu iät ja ajat kaikkialla. Näin myös EU:ssa, jossa vilisee eri eturyhmien EU-politiikan ja vaikuttamisen asiantuntijoita lobbareita ja konsultteja.

Osa demokraattista päätöksentekoa

Euroopan komissio "katsoo, että lobbaaminen on toimivan demokratian olennainen piirre". EU:n politiikkaan vaikuttamaan pyrkivien intressiryhmien tulisi kuitenkin noudattaa tiettyjä sääntöjä, se korostaa. "On erityisen tärkeää, että kansalaisille kerrotaan, millä tavoin lobbaajat pyrkivät vaikuttamaan toimielinten työhön, keitä he edustavat, millaiset tavoitteet heillä on ja kuinka heidän toimintaansa rahoitetaan".

Komissio päätti maaliskuussa 2007 perustaa julkisen rekisterin kaikille edunvalvojille, jotka pyrkivät vaikuttamaan EU:n toimielinten päätöksentekoon. Rekisteröityminen on vapaaehtoista, mutta komissio toivoo lobbauksen ammattilaisilta yhteistyöhenkeä avoimuuden edistämiseksi ja kansalaisten luottamuksen parantamiseksi päätöksentekoon.

Osa lobbareiden ammattikunnasta ehti jo tyrmätä komission varapuheenjohtaja **Siim Kallaksen** ajaman Euroopan avoimuusaloitteen. Kansalaisjärjestöjen edustajat puolestaan kritisoivat komission vapaaehtoisuuteen ja kannustamiseen perustuvaa lähestymistapaa.

Parlamentti ja lobbaus

Euroopan parlamentilla on jo rekisteri niitä lobbareita varten, jotka haluavat kulkuluvan parlamentin rakennuksiin joko tavataksaan EP:n jäseniä, avustajia ja virkamiehiä tai osallistuakseen erilaisiin kokouksiin. Sen rekisterissä on 4570 edunvalvojaa, joista 2570:llä on pysyvä kulkulupa. Parlamentti on rajoittanut lupien määrän neljään järjestöä kohti. 2000 edunvalvojaa on rekisteröitynyt varmistaakseen helpomman ajoittaisen pääsyn parlamenttiin, vaikka heillä ei kulkulupaa olekaan.

Parlamentin työjärjestys sisältää edunvalvojille suunnattuja menettelysääntöjä. Näiden on muun muassa "ilmoitettava valvomistaan eduista asioidessaan parlamentin jäsenten, näiden henkilökunnan tai parlamentin virkamiesten kanssa", pidättäydyttävä lahjojen antamisesta jäsenille sekä noudatettava muutoin EP:n sääntöjä. Sääntöjen rikkominen voi johtaa kulkuluvan menettämiseen.

Lobbarin toimenkuva?

Mitä lobbarit sitten tekevät? Tapaamisten ja yhteydenottojen ohella edunvalvojat laativat muun muassa taustapapereita, ehdotuksia lainsäädännöksi tai sen muuttamiseksi, valmistelevat vetoaumuksia ja kampanjoita. Käsiteltävät asiat ovat usein hyvin monimutkaisia ja teknisiä ja ulkopuolinen asiantuntemus on enimmäkseen hyvin tervetullutta.

Läsnäolo EU-lobbauksen "mekassa", päätöksenteon seuraaminen, siihen vaikuttaminen sekä taustavoimille ja asiakkaille raportointi on lobbarin arkipäivää. Lobbaus ei ole kuitenkaan vain yrityselämän, alueiden, ammattiyhdistysten ja kansalaisjärjestöjen edunvalvojien yksinoikeus, vaan myös jäsenmaat ja EU-toimielimet pyrkivät vaikuttamaan toistensa kantoihin: Brysselissä kaikki lobbaavat kaikkia.

Paljonko Brysselissä on lobbareita?

Lobbareiden lukumäärästä ei ole luotettavia lukuja, koska edunvalvontaa ei ole muodollisesti säännelty. Periaatteessa kuka tahansa voi lobata komissiota ja parlamenttia ilman etukäteisrekisteröintiä. Arviot lobbauksella leipänsä tienaaavien määrästä vaihtelevat Brysselissä 15 000 ja 20 000 välillä. Yhdysvalloissa pelkästään Washingtonissa oli yli 34 750 rekisteröityä lobbaria vuonna 2005; määrä kaksinkertaistui vuodesta 2000.

Siim Kallaksen mukaan Brysselissä olisi noin 2 600 edunvalvontaryhmää. Lobbausta tutkinut **Justin Greenwood** puolestaan arvioi Euroopan tasolla toimivien ryhmien määräksi 1 450; näistäkin lähes puolet on hänen mukaansa sijoittunut Brysselin ulkopuolelle. Greenwoodin mukaan noin kolmasosa kaikista edunvalvontaryhmistä on "kansalaisten tai yleistä etuja ajavia ryhmiä" kuten ihmisoikeus-, kehitys-, ympäristö-, nuoriso- ja vammaisjärjestöjä.

Elinkeinoelämän ja yleisen edun asialla

Greenwood arvioi, että reilut puolet kaikista EU-edunvalvontatahoista on yrityselämän etuja ajavia järjestöjä. Yritykset, auto-, kemian- ja lääketeollisuuden eurooppalaiset kattojärjestöt, kauppakamarit, työnantajien ja työntekijöiden liitot valvovat etujaan EU-päätöksenteossa joko omin voimin tai lobbaukseen erikoistuneiden konsultti- ja PR-yritysten avulla.

Parlamentti ja komissio ovat pyrkineet parin viime vuosikymmenen aikana tasapainottamaan EU-lobbaukseen käytettyjä resursseja antamalla taloudellista tukea yleisen edun valvonnalle päätöksenteossa.

Tämä artikkeli on julkaistu ensimmäisen kerran 8.10.2007

Lisävaloa Brysselin lobbyihin

Pitäisikö EU:lla olla lobbarirekisteri? Pitäisikö rekisteröinnin olla vapaaehtoista vai pakollista? Kuinka laajalti lobbareiden tulisi paljastaa tulojaan ja menojaan? Nämä olivat 8. lokakuuta parlamentissa järjestetyn lobbausseminaarin pääkysymyksiä. Perussopimusasiain valiokunta järjesti tilaisuuden osana lobbausta ja komission avoimuusaloitetta koskevan mietinnön valmistelua. Annoimme jo esimakua lobbauksesta EU:n pääkallonpaikalla. Lue, mitä mepit ja lobbarit sanovat asiasta.

Valiokunnan puheenjohtaja **Jo Leinen** (sosiaalidemokraatit, Saksa) muistutti seminaariväelle, että "lobbaus sinänsä on myönteistä. Me mepit toivotamme tervetulleeksi kaikki, joilla on jotain annettavaa" päätöksenteolle.

Valiokunnan lobbausmietinnön valmistelija, Suomen **Alexander Stubb** (keskustaoikeiston EPP-ED-ryhmä, kokoomus) kertoi uskovansa, että "lobbaus on olennainen osa parlamentaarista prosessia". Lobbareilla on "hyödyllistä tietoa" ja mepit "ovat kyllin fiksuja ymmärtääkseen että heidän saamansa tieto on subjektiivista". Stubb huomautti, että komissioon ja jäsenmaiden ministereihin ja heidän reiluihin henkilöstöresursseihinsa verrattuna lisätiedon tarve on parlamentissa eri luokkaa.

Vihreiden **Claude Turmes** (Luxemburg) yhtyi tähän myöntämällä: "Kyllä, olemme hyvin riippuvaisia lobbareiden neuvoista". Samalla "tämä on meppien heikko kohta", hän jatkoi ja kertoi toivovansa mieluummin lisää henkilökuntaa kokoamaan riippumatonta taustatietoa.

Lobbaus – musta laatikko?

"Lobbaus on Brysselissä täysin läpinäkymätöntä, ikään kuin mustassa laatikossa. Kukaan ei tiedä, kuka lobbaa kenen ja minkä asian puolesta", ALTER EU:n (*Alliance for Lobbying Transparency & Ethics Regulation*) **Paul de Clerck** totesi. Hän puhui "pyöröovista", ihmisistä, jotka siirtyvät työurallaan komissiosta tai muusta EU-toimielimestä edunvalvojaksi.

De Clerck kritisoi myös "eturyhmiä", jotka väittävät edustavansa "ruohonjuuritasolla kansalaisia", mutta jotka ovat todellisuudessa lobbarijärjestöjen perustamia ryhmiä, joita yritykset rahoittavat etujensa nimissä. Näiden tunnistaminen on nykyäänöllä vaikeaa, hän pahoitteli.

Lobbareiden rekisteröinti: vapaaehtoista vai ei?

Komission varapuheenjohtaja **Siim Kallas** on ajanut vapaaehtoisen rekisterin mallia, joka avattaisiin alkuvuodesta 2008. EP katsoi yritysten yhteiskuntavastuuta koskeneessa mietinnössään loppuvuodesta 2006, että "yritysten ja muiden tahojen edunvalvojien olisi paljastettava tietonsa".

Useimmat osallistujista pitivät rekisteriä tarpeellisena väärinkäytösten estämiseksi. Siitä, mitä tietoja lobbareiden tulisi paljastaa asiakkaistaan tai rahoituksestaan, olikin vähemmän yhteisymmärrystä. Sama koski keskustelua rekisteröinnin vapaaehtoisuudesta tai pakollisuudesta. SEAPin (*Society of European Affairs Professionals*) **Lyn Trytsman-Gray** suhtautui vapaaehtoiseen rekisteröintiin myönteisesti ja kertoi, että periaatteessa hänen jäsenyrityksensä haluaisivat rekisteröityä.

"Rekisteröinnille täytyy olla selkeitä kannustimia, jotta vapaaehtoinen järjestelmä toimisi", **Jim Murray** Euroopan kuluttajajärjestöjen liitosta (BEUC) tuumasi. "Vastustus huomioon ottaen pakollinen järjestelmä saattaa tulla pikemmin kuin arvataan", hän jatkoi. Murray ehdotti, että parlamentti epäisi pääsyn tiloihinsa niiltä, jotka eivät liity komission rekisteriin. Myös brittityöväenpuolueen **Richard Corbett** oli epäileväinen: "Vapaaehtoinen järjestelmä ei tule toimimaan. Ne, joiden haluat rekisteröityvän, eivät halua sitä tehdä".

Entä raha?

Komission suunnitelma sisällyttää rekisteriin lobbareiden rahoitusta koskevia tietoja on herättänyt kovaa polemiikkia. EPACAn (*European Public Affairs Consultancies Association*) **José Lalloum** kertoi, etteivät hänen jäsenensä vastusta rahoitustietojen paljastamista, mikäli "sitä sovelletaan kaikkiin, kriteerit ovat selkeät ja kaupallisia sopimusvelvoitteita kunnioitetaan". Lalloum tosin arvioi, että vapaaehtoisuus vääristäisi alan kilpailua, kun osa konsulteista ei kuitenkaan rekisteröityisi. Hänen järjestönsä ei siten aikonut suositella jäsenilleen liittymistä vapaaehtoiseen järjestelmään.

SEAPin Lyn Trytsman-Gray peräsi asiassa harkintaa: "Meidän tulee olla varmoja siitä, mitä paljastetaan. Tietojen luovuttamisessa on olennaista johdonmukaisuus ja selkeys". Euroopan lakimiehiä edustavan CC-BEn **Thomas Tindeman** arvioi, että "asiakastietojen julkistaminen sotisi luottamuksellisuuden sääntöä vastaan" ja "siitä saattaisi seurata rikosoikeudellisia seuraamuksia" lakimiehille.

BEUCin Murray viittasi lobbari Jack Abramoffin äskettäiseen lahjusvyyhteen Yhdysvalloissa ja tuumasi: "Ilman tietojen paljastamista emme voi tietää, onko meillä Jack Abramoff Euroopassa, emmekä estää vastaavaa".

Mitä opittavaa Washingtonilta?

Kuulemisessa vedettiin yhtymäkohtia Washingtonin lobbareita koskeviin sääntöihin vuodelta 1995, jotka määrittelevät kuka on lobbari, ja edellyttävät näiden rekisteröitymistä sekä tulojen ja menojen paljastamista. Toisaalta muun muassa Richard Corbett huomautti, että "EU ja Yhdysvallat eroavat suuresti toisistaan mitä tulee riippuvuuteen lahjoitusvaroista kampanjoissa".

Useat puhujat kiittelivät Yhdysvaltojen pelisääntöjä niiden tarkoista ja selvistä määritelmistä lobbarien ja lobbauksen suhteen. *Public Citizen* -amerikkalaisjärjestön **Craig Holman** painotti USA:n esimerkin etuja myös siinä, että "lobbareita koskevat tiedot ovat Internetissä, suuren yleisön saatavilla".

Tämä artikkeli on julkaistu ensimmäisen kerran 16.10.2007

Stubb: "Lobbaus on tarpeen, mutta sen täytyy olla avointa"

EP:n suomalaisjäsen Alexander Stubb valmisteli parlamentin perussopimusasioiden valiokunnalle mietinnön edunvalvonnasta EU:n pääkallonpaikalla. Lobbausaiheinen juttusarjamme jatkuu esittelijän haastattelulla lobbauksen suitsemisesta. Stubbin mukaan lobbareiden tulisi paljastaa tulonsa ja menonsa ja heidän rekisteröintinsä tulisi olla vapaaehtoista. EP:n jäsenten tulisi heidänkin kantaa kortensa kekoon, jotta lobbaamisesta tulisi läpinäkyvämpää puuhaa, hän katsoo.

Perussopimusasioiden valiokunta äänesti lobbausmietinnöstä 1. huhtikuuta, samana päivänä kun Stubbia esitettiin Suomen uudeksi ulkoministeriksi.

Alexander Stubbin (keskustaoikeiston EPP-ED-ryhmä, kokoomus) mietintö on parlamentin vastine komission varapuheenjohtaja **Siim Kallaksen** ajamalle Euroopan avoimuusaloitteelle. Komissio aikoo perustaa 2008 kesäkuuhun mennessä julkisen rekisterin kaikille edunvalvojille, jotka pyrkivät vaikuttamaan EU:n toimielinten päätöksentekoon. Vapaaehtoisen rekisterin tavoitteena on lisätä edunvalvonnan avoimuutta ja parantaa kansalaisten luottamusta unionin päätöksentekoon. Juttelimme esittelijä Stubbin kanssa lobbauksesta ja komission aloitteesta.

Alexander Stubb, komission avoimuusaloite on mietintösi lähtökohta. Mitä ajattelet sen keskeisestä osasta, lobbareiden rekisteröinnistä?

"Komission ehdotuksessa on paljon hyviä ajatuksia. Minun lähtökohtani oli suhtautua hyvin avoimesti ja ilman ennakkooajatuksia siihen, millaista lobbauksen pitäisi olla. Työstettyäni asiaa, kuunneltuani lukuisia ihmisiä ja lähetettyäni kysymyslomakkeen kaikille EP:n jäsenille, tuntumani on, että tarvitsemme läpinäkyvämpiä ja samalla hiukan tiukempia sääntöjä.

Lobbaukseen voidaan nähdäkseni suhtautua kolmella tavalla. Yksi niistä on amerikkalainen malli, joka on mennyt äärimmäisyyksiin. Lobbausta koskevia sääntöjä on 575 sivua ja jos esimerkiksi poliitikko osallistuu seminaariin, päivällistä ei voida tarjoilla pöytään vaan sen tulee olla buffet! Tämän taustalla on se, että poliittinen rahoitus kytkeytyy hyvin läheisesti lobbaukseen.

Toinen ääripää on sitten se, että sääntöjä ei ole lainkaan; näin on useimmissa EU-maissa. Useat parlamentit kuulevat niin sanottuja 'asiantuntijoita'... jotka ovat tietenkin lobbareita. Näiden kahden väliin jää EU-malli, jossa komissiolla ei toistaiseksi ole ollut sääntöjä, kun taas meillä parlamentissa on ollut rekisteri jo 1990-luvulta. Nyt kysymys kuuluu, että mitä meidän pitäisi tehdä parlamentin rekisterille."

Pitäisikö EU-toimielimillä olla yhteinen Euroopan komission ylläpitämä rekisteri?

"Olin aluksi epäileväinen rekisterin toteutettavuuden suhteen. Mietittyäni asiaa pitkään ja hartaasti en pidä sitä lopulta ollenkaan huonona ideana. Lobbaus näissä kahdessa toimielimessä ei kylläkään ole sama asia. Täällä parlamentissa saa kulkuluvan ja pääsee kulkemaan vapaasti ympäriinsä, komissiossa taas ei. Haluaisin siksi ensin nähdä, kuinka toteutamme tämän käytännössä."

Koskisiko rekisteri yhtä lailla kaikkia lobbareita?

"Sanoisin, että kaikki lobbarit luotiin tasa-arvoisiksi. Minusta teollisuuden ja ammattiliittojen edustajat ovat lobbareita kun he harjoittavat edunvalvontaa. Silloin heillä kaikilla on oma lehmä ojassa. Rekisterin pitäisi mielestäni kuitenkin olla vapaaehtoinen. Sanotaan nyt vaikka, että Puolan maatalousliiton edustaja haluaisi tulla tapaamaan meppiä; onnistuisiko tämä jos rekisteri on pakollinen? Vai pitäisikö hänen läpikäydä koko rekisteröintiruljanssi? Tällöin mentäisiin ehkä hiukan liian pitkälle... Vakavasti otettavat lobbarit kyllä rekisteröityvät."

Kuinka pitkälle rahavirtojen paljastamisessa pitäisi mennä?

"Mielestäni rahavirtoja tulisi jossain määrin julkistaa, koska se parantaa avoimuutta. Yksityisten yritysten tulisi kertoa, minkä prosenttiosuuden tuloistaan ne käyttävät lobbaukseen. Ammattimaisten edunvalvontajärjestöjen tulisi kertoa, keitä niiden asiakkaat ovat, ja kansalaisjärjestöjen, mistä niiden rahoitus tulee.

Avoimuus toimii molempiin suuntiin, myös meppien on oltava avoimia. Aion siksi esittää järjestelmää, jossa parlamentin esittelijän tulisi kirjata valmistelemansa mietinnön alaviitteisiin, keitä kaikkia, mukaan lukien lobbareita, hän on kuullut prosessin kuluessa. Kutsun tätä 'lainsäädännölliseksi sormenjäljeksi'. Minusta lobbaus on hyvä juttu ja tarpeen, mutta sen täytyy olla avointa."

Millä tavoin lobbarit ovat tärkeitä parlamentille?

"Minä järkeilen, että Brysselin parhaiten briiffattu henkilö on komissaari, koska hänellä on satoja virkamiehiä tukenaan. Seuraava on sitten neuvoston kokouksiin tuleva ministeri, koska hänellä on 100–1000 virkamiestä tukenaan, ministeriön koosta ja maasta riippuen. Mepillä on vain muutama, tavallisesti yhdestä kolmeen avustajaa.

Meppinä tarvitset siis tietynlaisen verkoston, ja lobbarit ovat hyviä perustiedon välittäjiä. He ovat tarpeellisia lainsäädäntöprosessille. Jos käsiteltävänä on esimerkiksi kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen nopeusmittarit, olisi naurettavaa, jos väittäisin olevani asiantuntija tällä alalla."

Ovatko lobbarit lähestyneet sinua lobbausmietintösi tiimoilta?

"Kyllä, lobbarit ovat tosiaankin lobanneet minua lobbaamisesta. Olen itse asiassa kirjoittanut avoimuuden hengessä blogissani kaikista eri lobbareista, joita olen tavannut. Me suomalaiset olemme ehkä joidenkin makuun hiukan liian avoimia.

Olen itse aika tiukka lobbarien kanssa siinä mielessä, että annan heille 15 minuuttia aikaa esittää asiansa ja jättää paperinsa – sitten kiitos, hei, ja teen asiasta omat johtopäätökseni. Aikapaineiden vuoksi pidän työlounaita ja -illallisia ajan hukkana, mutta tämä on minun näkemykseni", Stubb tuumaa.

Tämä artikkeli on julkaistu ensimmäisen kerran 6.11.2007

Mepit haluavat pakollisen rekisteröintijärjestelmän lobbareille

EP:n perussopimusasioiden valiokunta äänesti tiistaina 1. huhtikuuta EU-lobbauksen pelisääntöjen tiukentamisesta. Suomen Alexander Stubbin valmisteleva kannanotto suosittelee muun muassa EU-toimielimille yhteisen – "yhden luukun" – ja pakollisen rekisteröintijärjestelmän perustamista edunvalvojille. Mepit äänestivät myös edunvalvojen lobbauskulujen julkistamisen puolesta.

Kysymys siitä, tulisiko EU-lobbareiden rekisteröinnin olla vapaaehtoista vai pakollista, oli yksi Stubbin mietinnön valmistelun pääkysymyksistä. Euroopan komissio on toistaiseksi kallistunut vapaaehtoisuuden kannalle ja aikoo käynnistää tällaisen rekisterin alkukesään mennessä.

Perussopimusvaliokunta taas suosittelee pakollista "yhden luukun" järjestelmää: parlamentin, komission ja jäsenmaiden neuvoston yhteistä rekisteriä. Rekisterijärjestelmään kuuluisi mekanismi siitä erottamiseksi, yhteiset eettiset käytännesäännöt sekä edunvalvojen lobbausmenojen julkistaminen. Valiokunta kehottaa sopimaan rekisterin yksityiskohdista kuluvan vuoden aikana. EP:n nykyinen lobbarirekisteri on jo käytännössä pakollinen, koska parlamenttiin pääsy edellyttää rekisteröintiä.

Lobbauskulujen julkistaminen

Valiokunta tukee komission ehdotusta, jonka mukaan rekisteröityjen edunvalvojen tulisi ilmoittaa:

- EU-edunvalvontaan liittyvä liikevaihto sekä asiakkaiden suhteellinen painoarvo kyseisessä liikevaihdossa – mikäli kyse on konsultti- ja asianajotoimistoista;
- arvio EU:n toimielinten suorasta edunvalvonnasta aiheutuvista kuluista – mikäli kyse on yritysten omista lobbareista ja ammattiyhdistyksistä;
- kokonaisbudjetti ja jakautuminen päärahoituslähteiden mukaan – sikäli kuin kyse on kansalaisjärjestöistä ja ajatushautomoista (*think tanks*).

Se korostaa, että taloudellisten tietojen esittämisvaatimuksen on koskettava yhtäläisesti kaikkia edunvalvojia.

Lobbarit: tähtäimessä EU-politiikka

Valiokunta korostaa, että kaikkia, sekä julkisia että yksityisiä edunvalvontatahoja, jotka pyrkivät "vaikuttamaan Euroopan unionin politiikan muotoutumiseen ja toimielinten päätöksentekoon" tulisi pitää "lobbaajina ja kohdeltava samalla tavoin. Se listaa edunvalvojiksi ammattimaiset lobbaajat, yritysten omat lobbaajat, hallituksista riippumattomat järjestöt, ajatushautomot, ammattikunnat, ammattiyhdistykset ja työnantajajärjestöt ja lakimiehet, kun näiden tarkoituksena on vaikuttaa politiikkaan pikemmin kuin oikeuskäytäntöön".

Avoimuus on kaksisuuntainen tie

Valiokunta suosittaa Stubbin ehdotuksesta vapaaehtoisen "lainsäädännöllisen jalanjäljen" soveltamista. EP:n jäsenet voisivat halutessaan liittää valmistelemiinsa (etenkin lainsäädäntö-) mietintöihin suuntaa-antavan luettelon edunvalvojista, joita on kuultu mietinnön valmistelun aikana. Se kuitenkin korostaa, että "on vielä tärkeämpää, että komissio liittää tällaisen 'lainsäädännöllisen jalanjäljen' lainsäädäntöaloitteisiinsa".

Mepit haluavat myös selkeyttää meppien poliittiset ryhmäraajat ylittävien ryhmien eli ns. *intergroupien* asemaa ja kehottavat luetteloimaan rekisteröidyt ja rekisteröimättömät toimintaryhmät parlamentin verkkosivuilta.

Mepit tyytyväisiä valiokunnan äänestystulokseen

Useimmat EP:n poliittiset ryhmät pitivät lähes yksimielisesti (äänin 18 puolesta, 1 vastaan) hyväksytyä mietintöä tervetulleena. Stubb korosti, että lobbausmenojen julkistaminen ja parlamentin, komission ja jäsen-

maiden neuvoston yhteinen rekisteri ja käytännesäännöt "olisivat tärkeä edistysaskel", joka tuo lisävaloa Brysselin päätöksentekoon.

Stubbin ryhmäkollega, Espanjan **Íñigo Méndez de Vigo** toivoi, että "mietintö valottaisi joitakin lobbaukseen liittyviä myyttejä" ja korosti, että koko EPP-ED-ryhmä seisoo mietinnön takana. Liberaalidemokraattien brittijäsen **Andrew Duff** piti mietintöä tervetulleena ja painotti tarvetta pakolliselle rekisterille.

Mietinnön suositukset lisäävät avoimuutta, brittityöväenpuolueen **Richard Corbett** alleviivasi. Sosialistiryhmän espanjalaiskollega **Carlos Carnero** painotti ryhmänsä tukea "niiden painostusryhmien ja lobbareiden nimien julkistamiselle, joita on konsultoitu eurooppalaisen lainsäädännön valmistelussa".

Vihreiden puheenjohtaja **Monica Frassoni** (Italia) tulkitsi äänestyksen "merkiksi siitä, että parlamentin enemmistö haluaa päättäväisempää linjaa lobbareiden sääntelyyn". Hän toivoi täysistunnolta selkeää tukea sille, että uudet säännöt saataisiin käyttöön tulevana vuonna.

Reilumpi pelikenttä eri edunvalvojille

ALTER-EU:n (*Alliance for Lobbying Transparency & Ethics Regulation*) kaltaiset avoimuuskampanjoijat ja edunvalvojien kattojärjestöt kuten EPACA (*European Public Affairs Consultancies Association*) pitivät nekin äänestystulosta tervetulleena. Lopputulos lisää niiden mukaan avoimuutta kansalaisten ja tiedotusvälineiden kannalta ja tarjoaa "reilun pelikentän" eri edunvalvojille.

Parlamentti äänesti Stubbin mietinnöstä 8. toukokuuta täysistunnossaan. Mietinnön esitteli täysistunnolle kuitenkin toinen europarlamentin jäsen Suomen ulkoministeriksi siirtyneen Stubbin sijaan. Lue lisää liitteenä olevasta linkistä.